

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВОГО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ**



ВИПУСК № 1 (33)

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 1 (33)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 3 від 25 лютого 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 1(33). – 155с.

З М І С Т

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

РОМАНЕНКО В.В <i>Англійський фольклор як засіб формування соціокультурної компетентності школярів та студентів на різних етапах вивчення іноземної мови.</i>	13
ШЕРШУН Г.В <i>Безпека життєдіяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього фахівця.....</i>	17
ГРУЩЕНКО М.М., ЛЕЛЯК Л. М., MARTINIYUK B.M., ДМИТРИШИН Д.О <i>Формування фізичної культури особистості – основна педагогічна функція фізичної культури</i>	21
БУГА О.І <i>Діджиталізація педагогічної освіти освітнього процесу в закладах вищої освіти.....</i>	26
АВТУХОВ С.Л. <i>Фахова музична підготовка</i>	30
ЗАВАЛЬНЮК Я.М <i>Lexikologie, ihre aufteilung</i>	33
ГОРБАТА Л.Ф., ГУЛЯС Н.М <i>Позакласне життя та діяльність наукового обласного ліцею-інтернату.....</i>	39
КОРОЛЬ Т.І. <i>Формування навичок мислення вищого рівня на уроках англійської мови.....</i>	42
КРОПИВНИЦЬКА Г.М., ЛАГОЛА І.М. <i>Використання технологій інтерактивного навчання на уроках літературного читання під час вивчення творів різних жанрів (на прикладі творчості Т.Шевченка).....</i>	49
СЛОБОДЯНЮК В.Ю. <i>Особливості роботи з інтерактивними посібниками на заняттях з німецької мови</i>	54
ГОРБАТА Л.Ф. <i>Складові компоненти здорового способу життя старшокласників</i>	58
ЦАРИК А.П., ДМИТРИШИН Д.О. <i>Орієнтація оздоровчих видів гімнастики в систему фізичного виховання школярів</i>	61
ЯКОВЛІВА О. П <i>Формування когнітивної діяльності учнів початкової школи у процесі ігрової терапії.....</i>	66

ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

КЛИМЕНКО О.Ф <i>Теоретико-методологічне обґрунтування поняття сталого розвитку</i>	70
САВЧЕНКО О.С <i>Особливості копінг-поведінки творчої особистості</i>	73

ДУБЕНСЬКА Т., ЛАГОЛА І.М. Використання технологій критичного мислення на уроках літературного читання як засобу формування мовної особистості молодшого школяра.....	75
ЯРМОЛЕНКО М.П. Експериментальне дослідження креативності підлітків	80
КОВАЦЕНКО Г.В Розвиток образного мислення студентів на заняттях з фортепіано	85
ПЛОТИЦЬКА Ю.П Ефективна комунікація як засіб виробництва знання	89
ФЕДОРЧУК С.Ф Проблеми духовного розвитку особистості у контексті сучасних культурних умов	92
ОСАДЧУК А.С Вчинення правопорушень студентами	94

Л А Б О Р А Т О Р І Я П Е Д А Г О Г І Ч Н О Ї М А Й С Т Е Р Н О С Т І Т А П Р О Ф Е С І Й Н О Г О С А М О Р О З В И Т К У П Е Д А Г О Г А

СВИНАРЧУК В.М Сценарій військово-спортивного свята «Козацькі ігри патріотів»	97
ДИМІНСЬКА В.К., ПЕКУРАРУ Л.Г Музика об'єднує світ	104
МАРЦЕНЮК В.М Виховна година «Я – дитина і маю права».....	109
ДИМІНСЬКА В.К ПЕКУРАРУ Л.Г. Про що може розповісти сонатна форма	116
МАЗУР Т.А., БЕРЕЖАНСЬКА О.Ю. «О слово рідне, хто без тебе я?»	120
КАСІЯНЕНКО О.М Оформлення реквізитів: вимоги та правила План–конспект заняття.....	131
КИСЕЛЕВ Д.Л Из эпистолярного обзора возрождения: Данте и Шекспир..	139
КУШКО І.С. Розробка уроку: Державотворчий процес періоду директорії....	142
ПРИСЯЖНЮК Д.С Спорт у Вінниці на початку ХХ століття.....	149
КЛАПКО С.В. Тематичні обрії Шевченкової поезії	152

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «Вісник науково-методичних досліджень «Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	156
--	-----

праць / Київ ун–т ім. Б. Грінченка; редкол. : В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа [та ін.]. Київ : ун–т ім. Б. Грінченка, 2015. Вип. 23. С. 15–21.

КОВАЦЕНКО Г.В., викладач фортепіано КЗВО
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

РОЗВИТОК ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФОРТЕПІАНО

Постановка проблеми: Сучасний і історичний етап становлення та зміцнення України як незалежної держави передбачає, насамперед, підготовку професійно компетентних кадрів, які б змогли відродити та сприяти піднесенню духовної культури нації до світового рівня.

Виховання сучасного вчителя музики зумовлює зміни та доповнення у зміст і технологію педагогічної освіти, які б орієнтували студентів на загальнолюдські та національні цінності. Найважливішу роль в цьому процесі має відігравати перебудова системи викладання на основі широкого використання різних методів навчання, які вищою мірою сприятимуть розвитку у молодого покоління інтересу до своєї професії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Розробці проблеми образного мислення на заняттях з фортепіано присвятили свої праці відомі діячі мистецтва Г. Т. Нейгауз, К.М. Ігумнов, К. Станіславський.

Мета дослідження полягає в уточненні змісту поняття «образне мислення» та визначені ефективних шляхів та методів розвитку образного мислення студентів на заняттях з фортепіано.

Постановка завдань. Завдання даного дослідження полягає у з'ясуванні сутності

та змісту методики формування образного мислення студентів на заняттях з фортепіано.

Виклад основного матеріалу дослідження: Музика народжується і живе як результат єднання діяльності композитора, виконавці, педагога, музикознавця та слухача. Спілкування між ними відбувається саме через музичні твори.

Ш. Мюніш писав: «Папір рясніє нотами та безліччю значків і з усім ви маєте розібратися, потрібно вдихнути в це життя, усе це повинні полюбити ви, а за вашою допомогою і інші.»

У свідомості композитора під впливом музичних вражень і творчої уяви зароджується музичний образ, що згодом втілюється в творі. Завдяки образній сфері музикант розкриває зміст музичного твору за допомогою виражальних засобів (мелодій, гармонії, ритму, динаміки й тембрального забарвлення).

Образне мислення як один з основних видів мислення, у психології іноді описують як спеціальну функцію – уяву, притаманну лише людині та необхідну у будь-якій діяльності, особливо сприйняття музики й музичного образу. Тому, розвиток образної уяви має спиратися на повне розкриття життєвого змісту музики з активізацією

асоціативного мислення студентів. Чим ширше, багатогранніше на заняттях виявляється зв'язок музики з життям, тим глибше студенти проникають в авторський задум, тим більша ймовірність виникнення в них правомірних, особистісних, життєвих асоціацій, і як результат процес взаємодії авторського задуму й слухачького сприйняття буде повним та дієвим.

Особливого значення образність набуває на ранніх етапах, коли формуються основні виконавські навички і посадка, постановка рук, звуковидобування. Саме через розкриття образу, студент здатний домогтися правильного виконання штрихів, дотику до клавіатури. Здобувач освіти потребує такого навчального матеріалу, у якому технічні завдання поєднанні з образністю. Це гарантує кращі результати опанування студентами необхідних технічних навичок.

Варто зазначити, що виконання вправ, гам, етюдів є корисними однак не дуже цікавими для студентів. Тому завдання для юних музикантів повинні містити художню естетичність, завдяки чому стануть для студентів цікавим екскурсом в чарівне свято музики.

Геніальний Й.С. Бах для своїх талановитих дітей створив багато чудових творів, зокрема знамениті інвенції, нескладні прелюдії та фуги, що є безцінним методичним матеріалом для наступних поколінь музикантів.

Музикант, педагог і композитор Леопольд Моцарт також складав методичні посібники, за якими успішно навчав своїх дітей, зокрема геніального Вольфганга, допомігши йому набути

необхідних навичок гри на скрипці та флейті.

Разом із розвитком суспільства розвивалось і музичне мистецтво, удосконалювались музичні інструменти: наприклад, клавесин з його слабким звуком поступився місцем повнозвучному фортепіано. Музика також зазнала змін, набувши фактурної класичності, гармонійного тембрального багатства, складної музичної драматургії. З'явилися альбоми дитячої музики: «Альбом для юнацтва» Р. Шумана, «Пісні без слів» Ф. Мендельсона, «Ліричні п'єси» Е.Грига, «Дитячий альбом» Т. Чайковського, який є перлиною дитячої фортепіанної літератури за значущістю та образністю музичного матеріалу; «Дитяча музика» С. Прокоф'єва, «Танці ляльок» Д. Шостаковича, «Намистинки» О. Гречанікова, «Дитячий альбом» А. Хачатуряна, твори Д. Кабалевського, які відрізняються надзвичайною образністю та дуже подобаються студентам.

Зважаючи на необхідність розвитку музичного образного мислення під час навчання майбутніх виконавців, слід детальніше розглянути аспекти практичного розв'язання цього завдання.

Чим насиченіше музичне середовище, у якому перебуває учень, тим яскравіше педагог розкриває йому художнє багатство твору, тим інтенсивніше розвивається музичне мислення студента загалом. Водночас і окремі сторони музично-розумового комплексу потребують постійного розвитку. Отже, перед педагогом постає завдання виховання таких компонентів музичного мислення, як мелодійно-інтонаційний, ладо-гармонічний, поліфонічний слух,

почуття музичної форми, ритмічної організації музичної тканини.

Велике значення має музична пам'ять, як одна з найважливіших умов розвитку та накопичення внутрішніх музичних уявлень. Для цілеспрямованого розвитку музичного мислення важливим є пошук і використання найбільш ефективних та різноманітних засобів розв'язання студентами виконавського завдання будь-якої складності. У них органічно взаємопов'язані цілісний виконавський показ, теоретичне та виконавське аналізування, образно-словесне розкриття характеру трактування, розшифрування авторських і редакторських ремарок в тексті.

Багатим джерелом різноманітних форм впливу на розвиток творчої фантазії та внутрішньої музичної уяви студента є вивчення виконавського та педагогічного досвіду видатних піаністів минулого та сучасності. У роботі зі студентами поряд з виконавським показом чільне місце посідає застосування художньо-асоціативних форм впливу, що стимулюють розкриття змісту досліджуваних творів.

Яскравим наочним прикладом виховання художнього образно-асоціативного мислення піаніста є висловлювання К.М. Ігумнова та Г.Т. Нейгауза про виконавський процес. Так К.М. Ігумнов не уявляв музику поза людськими переживаннями, пов'язаними з реальним життям: «... необхідно, щоб твір знаходив якійсь ... відгук у виконавця, щоб він був близьким йому особисто ... Це лише якість думки, почуття, зіставлення, що допомагають викликати настрій, аналогічний тим, що хочеш передати за допомогою свого

виконання». Засоби, що активізують визрівання виконавського задуму в інтерпретованому творі, К.М. Ігумнов характеризував як «робочі гіпотези».

Психологічно-тонко розкриває Г.Т. Нейгауз музично-образний підтекст тонального забарвлення творів: «Мені здається, що тональності, у яких написані твори Зовсім не випадкові, що вони історично обгрунтовані, природньо розвивались, підкоряючись прихованим естетичним законам, набули своєї символіки, свого сенсу, свого вираження, свого значення, своєї спрямованості»

Варто також розглянути питання щодо впливу тонального освітлення на розкриття образного змісту музики.

Дієвим засобом, що проникає у сферу виховання музичної уяви учня є одвічне «якби» К. Станіславського. Г.Т. Нейгауз згадував, в деяких випадках такі вигадкування програм оновлюють творче сприйняття учнів. Особливо важлива роль «якби», що викликає асоціації з тембральними фарбами різних жанрів музичного мистецтва: камерною, симфонічною, хоровою музикою; є переконливим художнім стимулом, що породжує нові образні уявлення та пошук нових звукових засобів виконання.

Так, наприклад, внутрішнє уявлення звучання органу, оркестру, квартету, окремих струнних чи духових інструментів, людського голосу є своєрідним живильним середовищем, що збагачує тембрально-динамічну й артикуляційну сторони фортепіанного звучання.

Доцільно також нагадати про застосування теоретичного аналізування, що часто є серйозним джерелом активізації виконавської ініціативи

студента. Однак вплив теоретичного аналізу на виконавські наміри учня ніколи не набуває форми безпосереднього впливу на художню сторону інтерпретації. Народження творчо-виконавського вираження не варто підкоряти безпосередньому впливу аналізу.

Аналізування може бути різним (гармонічним, поліфонічним, мелодійним), проте застосування до досліджуваного твору будь-якого його різновиду зрештою сприяє цілісному аналізуванню, що поєднує елементи теоретичного, образно-змістового та виконавського.

Цікавою є думка Т.Г. Нейгауза, щодо застосування аналізування у виконавському процесі. Згадуючи про необхідність використання аналізу під час навчання початківців, він наголошує на тому, що гарне виконання сонати Моцарта або Бетховена має поєднуватись з умінням «словами розповісти багато суттєвого, що в цій сонаті відбувається з точки зору музично-теоретичного аналізу».

Уяву слід розвивати з дитинства. Початківці краще засвоюють твори з доступною до них програмою. Тому репертуар має містити багато програмованих творів, адресованих до конкретних уявлень, образної уяви учня.

На думку Т.Г. Нейгауза, потрібно водночас із початком навчання гри на фортепіано і засвоєнням нотної грамоти починати вчити розуміти музичну мову з її закономірностями та складовими (мелодією, гармонією, поліфонією та інш.), щоб характер виконання повною мірою відповідав характеру (змісту) конкретної мелодії.

Розвиток і вдосконалення піаністичних прийомів, їхньої точності, необхідних піаністові для передавання різноманіття багатой фортепіанної літератури, можливе за умови вивчення цієї літератури, тобто живої конкретної музики.

Перед педагогом-музикантом постає складне завдання – формування у студентів навичок майстерної гри й завершеності втілення художнього задуму. Для успішного розв'язання цього важливого завдання потрібний тісний контакт педагога та студента, їхнє взаєморозуміння, засноване на творчому інтересі до пізнання музики.

Інтерес слід постійно підтримувати завдяки розширенню навчально-педагогічного репертуару, додавання більш складних за жанровою стилістикою та фактурою творів. Ретельне виконавсько-педагогічне аналізування способів вивчення цих творів розкриває специфіку опанування їх студентами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Артоболевская А.Д. Первая встреча с музыкой: 6-е изд./А.Д. Артоболевская – М: Сов. композитор, 1992р. – С.101
2. Николаев А, Мастера советской пианистики А. Николаев Очерки – М. Росмузыка, 1961р. – 237с.
3. Алексеев А. методика обучения игры на фортепиано А. Алексеев – М. 1975р. – 200с.

4. Мильштейн Я. Константин Николаевич Игуменов Я. Мильштейн – М. 1975р. – 187с.
5. Нейгауз Т. Об искусстве фортепьяно Т. Нейгауз – М. 1967р. – 198с.
6. Фейнберг С. Пианизм как искусство С. Фейнберг, - М. 1965р. – 178с.
7. Цыпик Г. Обучение игре на фортепиано Г. Цыпик, - М. 1984р. – 198с.
8. Щапов А. Фортепианная педагогика А. Щапов, - М. 1960р. – 167с.

ПЛОТИЦЬКА Ю.П., викладач
юридичних дисциплін КЗВО «Вінницький
гуманітарно-педагогічний коледж»

ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВИРОБНИЦТВА ЗНАННЯ

Постановка проблеми. Предметом нашого розгляду є ефективна комунікація, яка в процесі застосування дає змогу виробити певні знання. Використання інформаційних технологій для ефективної комунікації повинне органічно поєднуватися із засобами нормальної комунікації. Комунікація стала однією з провідних тем сучасності. Це зумовлено загальною зміною місця та ролі комунікації і комунікаційних технологій у різних сферах життєдіяльності суспільства, а також інтенсивним розвитком засобів комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження комунікації в цілому та комунікації в сучасній науці розглянуто в публікаціях О.Огурцова, В.Онопрієнка, О.Назарчук, Л.Броннікової, М.Гайдей. Розробкою практичних і теоретичних основ комунікації, проблемами управління комунікаційними процесами займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: Д. Адаїр, Д. Бернет, М. Василик, Ф. Котлер, Д. Лейхіфф, Н. Морозова, Т. Орлова, Г. Осовська, В.Рева, О. Суровцева, М.

Федотова, В. Шепель та ін. Однак проблеми ефективних комунікаційних систем, у процесі яких виробляються знання, у закладах освіти потребують докладнішого дослідження і вивчення.

Мета статті: вивчення самого поняття комунікації. Дослідити особливості ефективної комунікації, що в процесі застосування дає змогу виробити нові знання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі розвитку людства виникла потреба індивідів спілкуватися між собою, обмінюватися власними і чужими думками, почуттями, повідомляти та передавати їх за допомогою мови чи інших знаків. Це і є власне комунікація в класичному її варіанті (від лат. communication – повідомлення, передача) [4].

Разом з еволюцією суспільних відносин удосконалювалися й засоби комунікації. Кожен новий засіб – писемність, книгодрукарство, листування, телеграф, телефон, електронна мережа, інші інформаційні технології – не тільки трансформували характер повідомлень, але